

T R E Ś Ć Nr. 462

CZY ANGIELSKO-AMERYKAŃSKI UKŁAD FINANSOWY?	str. 1
TURCJA REZYGNUJE Z POŻYCZKI ZAGRANICZNEJ.	" 2
SUKCESY FRANCUSKIEJ KASY AMORTYZACYJNEJ.	" 2
PEŁNA WALUTA ŻŁOTA W BELGJI.	" 3
GRAM ŻŁOTA JAKO MIĘDZYNARODOWY MIERNIK WARTOŚCI.	" 4
BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH A DEPRESJA GOSPODARCZA.	" 5
NOWE BILETY BANKU RZESZY.	" 7
NOWY BANK PAŃSTWOWY W BUŁGARJI.	" 7

.....

W I A D O M O Ś C I F I N A N S O W E, W A L U T O W E
I K R E D Y T O W E.

CZY ANGIELSKO - AMERYKAŃSKI UKŁAD FINANSOWY?

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 3 b.m.
w korespondencji z LONDYNU pod powyższym nagłówkiem wywo-
dzą co następuje:

Wzmagająca się coraz bardziej
p ł y n n o ś ć RYNKU FRANCUSKIEGO z a g r a ż a w
równej mierze funtowi sterlinga, dolarowi i guldenowi holen-
derskiemu. Nic tedy dziwnego, że ANGLJA i AMERYKA łączą
się do w s p ó l n e j o b r o n y. Nie należy zaś za-
pominać, że AMERYKA posiada znaczne n a d w y ż k i
n i e z u ż y t e g o z ł o t a.

Z utrzymujących się w międzyna-
rodowych kołach finansowych pogłosek wynika, iż między
LONDYNEM a NOWYM JORKIEM przy w s p ó ł u d z i a l e
BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH w BAZYLEI doszło do pewne-
go p o r o z u m i e n i a, mającego na celu z w i ę -
k s z e n i e angielskiej s i ł y a y s p o z y -
c y j n e j w AMERYCE. Chodzi tu zaś przede wszystkim
o w y ś r u b o w a n i e f u n t a w stosunku do
dolaraku g ó r n e m u punktowi złota celem umożliwie-
nia t r a n s p o r t ó w z ł o t a z AMERYKI do LON-
DYNU. Narazie ujawniła się już znaczna p o p r a w a
kursu f u n t a wobec dolara, sięgająca p o n a d
p a r y t e t. ARBITRAŻEROWIE zaś uważali za wskazane
pokryć swoje pozycje b a i s s o w e f u n t a m i,
co spowodowało p o d s k o c z e n i e kursu funta ze
123,57 do 123,80. Osiągnął on zatem g r a n i c ę
uniemożliwiającą FRANCJI z a k u p y z ł o t a s z t a n -
d a r o w e g o BANKU ANGLJI.

Narazie nie wiadomo jeszcze w
jaki sposób k w o t y d o l a r o w e z AMERYKI mają
być ANGLJI oddane do dyspozycji. Mówi się o wielkich
z a k u p a c h 5% ANGIELSKIEJ POŻYCZKI WOJENNEJ w NO-
WYM JORKU, zaś z drugiej strony o zmobilizowaniu przez
BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH ś r o d k ó w na zakup
ANGIELSKICH BOŃÓW SKARBOWYCH. Że wreszcie puszczone zosta-
ły w ruch także sprężyny m i ę d z y n a r o d o w e,
tego pozwala domysleć się niespodziewane o b n i ż e -
n i e stopy dyskontowej w BELGJI w chwili, gdy belga
w stosunku do funta p r z e k r o c z y ł a g ó r n y

p u n k t złota. Już sam fakt zaś, że narazie u s t a ł denerwujący angielskie sfery finansowe codzienny o d - p ł y w z ł o t a z rezerw BANKU ANGLJI do PARYŻA, p o - d z i a ł a ł u s p a k a j a j ą c o n a l o n d y Ń s k i r y n e k w e k s l o w y .

TURCJA REZYGNUJE Z POŻYCZKI ZAGRANICZNEJ.

Berlińska "BÖRSEN-ZEITUNG" z 3 b.m. donosi z KONSTANTYNOPOLA, że turecki minister finansów SARADDZOGLU SZÜKRI BEY na konferencji prasowej oświadczył, iż rząd nie zamierza czynić starań o uzyskanie pożyczki zagranicznej. Wszelkie zatem wiadomości jakoby taka pożyczka była konieczna dla s a n a c j i tureckich finansów państwowych są b e z p o d s t a w n e .

W związku z powyższem oświadczeniem ministra finansów n a u w a g ę z a s ł u g u j ę t a k ż e w y g ł o s z o n a p r z e z P R E Z E S A M I N I S T R Ó W I S M E T A P A S Z Ę m o w a , w k t ó r e j z a z n a c z y ł , i ż p r o w i z o r y c z n e z a ł a t w i e n i e s p r a w y D E T T E P U B L I Q U E n i e m o ż e b y ć u w a ż a n e z a w y s t a r c z a j ą c e . N a l e ż y z a t e m d a ż y ć d o u k ł a d u , u w z g l ę d n i a j ą c e g o s i ł y g o s p o d a r c z e k r a j u . W c h w i l i b o w i e m , g d y c e l e m u t r z y m a n i a w a l u t y k o n i e c z n e j e s t z m n i e j s z e n i e w y d a t k ó w d e w i z o w y c h o 3 m i l j o n y f u n t ó w t u r e c k i c h r o c z n i e , a o b c i ą ż e n i e p o d a t k o w e d o s i ę g ł o j u ż o s t a t e c z n e j g r a n i c y , T U R C J A a b s o l u t n i e n i e m o ż e w z i ą ć n a s i e b i e n i e p r o d u k t y w n y c h w y d a t k ó w U K Ł A D U P A R Y S K I E G O . K a ż d e w o g ó l e r o z w i ą z a n i e t e j k w e s t j i , z ł ą c z o n e z p r o g r e s y w n e m o b c i ą ż e n i e m k r a j u j e s t n i e m o ż l i w e , g d y ż r ó w n a ł o b y s i ę p o z b a w i e n i u T U R C J I p r a w a w o l n e g o r o z w o j u i z a b i ł o b y p o s t ę p g o s p o d a r c z y

SUKCESY FRANCUSKIEJ KASY AMORTYZACYJNEJ.

"BASLER NACHRICHTEN" z 5 b.m. w k o - r e s p o n d e n c j i z P A R Y Ż A n a p o w y ż s z y t e m a t w y w o d z ą c o n a s t ę p u j e :

Z e ś w i ę ż o o g ł o s z o n e g o s p r a w o z d a n i a K A S Y A M O R T Y Z A C Y J N E J z a 1 9 2 9 r . w y n i k a p r z e d e w s z y s t k i e m , i ż c z y n n o ś ć j e j w u b . r . o z n a c z a ł a n o w y e t a p w a d m i n i - s t r a c j i d ł u g ó w p a Ń s t w a , m i a n o w i c i e w i e l k i e k o n w e r s j e

pożyczek. W chwili jej powołania do życia kasa ta zajmowała się głównie administracją długów krótkoterminowych oraz BONÓW OBRONY NARODOWEJ w wysokości około 50 miliardów. Z tej to sumy w końcu 1929 r. pozostało jeszcze tylko: 28,5 miljarda. Stopa procentowa zaś, która pierwotnie wynosiła 6%, z biegiem czasu przy prolongacjach została zredukowana do 3%. Termin obiegowy zaś ustalono jednolicie na 2 lata. Miesięczną surę płatności wreszcie zgrupowano w taki sposób, że nie przekracza 1 miljarda, gdy przedtem wyniosła 7 do 8 miliardów.

Słusznie przeto sprawozdanie KASY AMORTYZACYJNEJ za 1929 r. zaznacza, że "fala płynnego długu jest zatamowana" i że "pozostałe BONY OBRONY NARODOWEJ będą mogły być umorzona bez zagrożenia rynkowi pieniężnemu". Zbyt późniejsza amortyzacja nie była wskazana, ponieważ te bony są dziś tańsze od rent. Ze sumy 8,1 miljarda, którą kasa przeznaczyła na własną amortyzację, użyła wszystkiego 2,5 miljarda na zakup rent z wolnej ręki. Tym sposobem zaś KASA AMORTYZACYJNA zaoszczędziła państwu rocznie procentów w wysokości 123 milionów. Ogólna suma oszczędności podwyższyła się przez to do 768 milionów, a jednocześnie kursy rent znalazły należyte oparcie.

PEŁNA WALUTA ŻŁOTA W BELGJI.

Holenderski "DE TELEGRAAF" z 4 b.m. donosi z BRUKSELI, że BELGJA powróciła do pełnej waluty złotej. Jak wiadomo, stabilizacja została dokonana już przed laty i wprowadzono nową jednostkę w postaci belgi, równającej się 5 frankom. Dotychczas jednak BELGIJSKI BANK NARODOWY zakupywał złoto tylko na własny rachunek i tym sposobem utrzymywał stałość kursu wekslowego do tego stopnia, że waluta belgijska praktycznie równała się już walucie złotej. W przyszłości zaś BANK NARODOWY będzie, podobnie jak BANK ANGLJI i BANK FRANCJI, zobowiązany z złoto kupować i sprzedawać, a to w pierwszym wypadku po cenie 4763,1338 belga za 1 kg. złota przedniego gatunku, a w drugim wypadku po cenie 4779,8684 belga.

Dokonane czasu stabilizacji inne ustalenia wartości nie będą tem jednak naruszona. Dlatego też obecny krok BANKU NARODOWE-

GO należy uważać za dowód, iż belgijska reforma walutowa została ostatecznie zabezpieczona. Zaznaczyć należy, iż od kilku miesięcy belga znajduje się stale powyżej pary, tak że rezerwy złota BANKU NARODOWEGO mogły być systematycznie zwiększone. Dokonane zatem przed kilku dniami obniżenie stopy dyskontowej z 3% do 2½% było już dowodem zaufania do przyszłego rozwoju waluty belgijskiej.

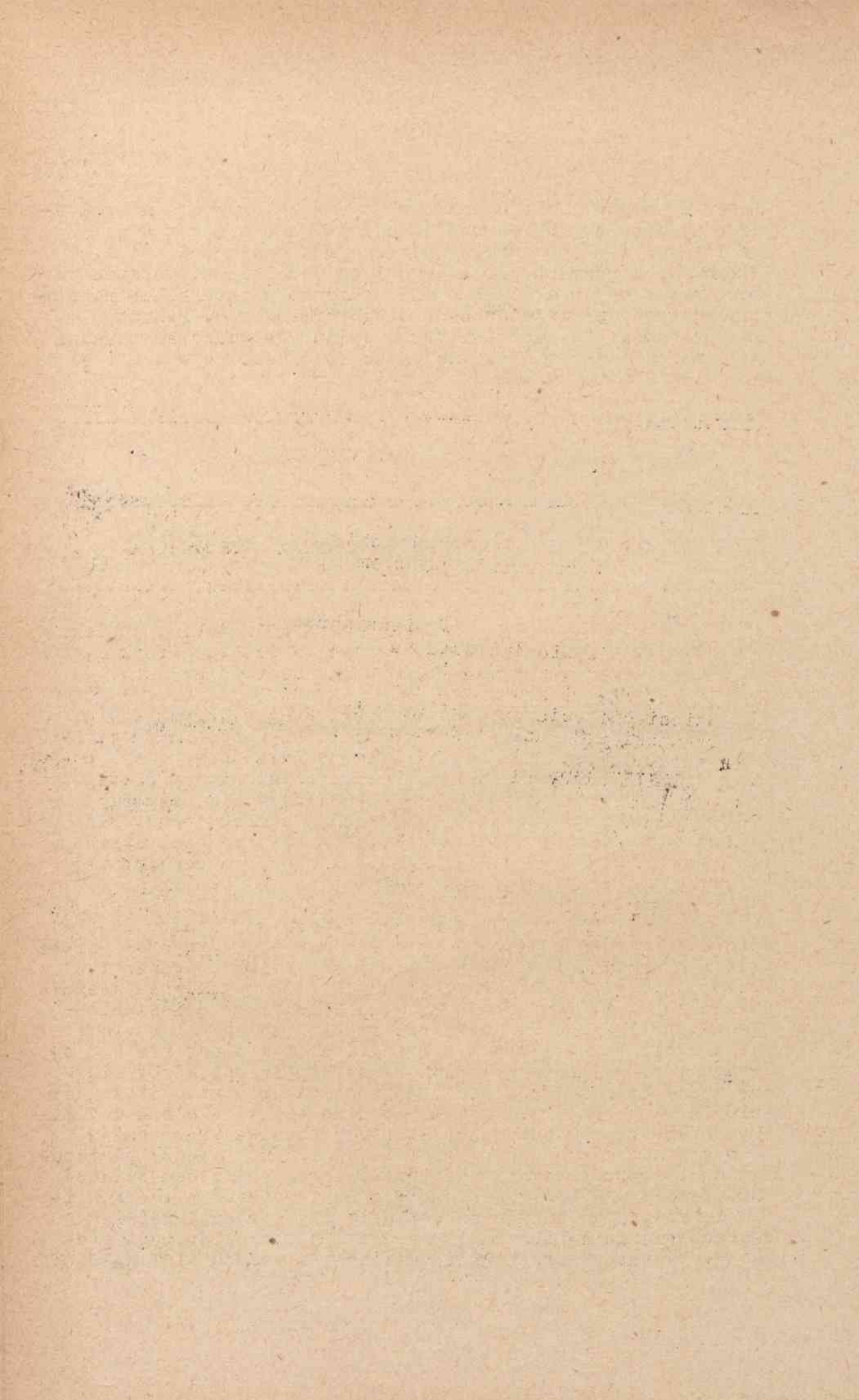
GRAM ZŁOTA JAKO MIĘDZYNARODOWY MIERNIK WARTOŚCI.

Hamburski "WIRTSCHAFTSDIENST" z 1 b.m. w artykule pod powyższym nagłówkiem wywodzi co następuje:

W międzynarodowym życiu gospodarczym poszukuje się już oddawna ogólnie uznanego i wszędzie obowiązującego miernika wartości. W ciągu ostatniego dziesięciolecia za taki miernik służy dolar amerykański, a to dzięki jego stałej wartości. Jest to jednak tylko prowizorium. Waluta narodowa bowiem nigdy nie może być oficjalnym miernikiem międzynarodowym. Rolę taką mogłoby odgrywać jedynie coś, co znajduje się ponad wszystkimi walutami, a więc przede wszystkim złoto.

Jak wiadomo, w statucie BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH w BAZYLEI ustalono, że kapitał akcyjny tej instytucji wynosi 500 milj. fran. szwajc. równających się 145,161,290,32 gramom złota przedniego gatunku. Tym to sposobem właśnie chciano wszystkim późniejszym zobowiązaniom zabezpieczyć stałą wartość, dając wyrażonym w walucie krajowej wartościom także wyraz w gramach złota. Jeśliby zatem w przyszłości waluta doznała zmian, wówczas każdy pobierający odsetki miałby prawo domagać się równowartości w gramach złota.

Okazuje się zatem, że rachowanie w gramach złota mogłoby doskonale służyć jako międzynarodowy miernik wartości. Każde bowiem ustalenie wartości w gramach złota byłoby znacznie mniej narażone na niebezpieczeństwo, niż ustalane w jakiegokolwiek walucie wartości. Oczywiście, że nie może być

mowy o wypłatach w efektywnem złocie, lecz tylko o realizacji w dowolnej walucie po kursie przerahowania. Rachunki w gramach złota usunęłyby wszelkie dotychczasowe ryzyko walutowe zarówno w interesach międzynarodowych jak i interesach długoterminowych. Ponadto zaś rachunki te umożliwiłyby w życiu gospodarczem znaczne uproszczenia, usuwając z obrotu różnemi walutami.

W I A D O M O Ś C I B A N K O W E .

BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH A DEPRESJA GOSPODARCZA.

Praska "BOHEMJA" z 4 b.m. publikuje pod powyższym nagłówkiem szeroko zakreślony artykuł, którego zasadnicze wywody brzmią jak następuje:

Po zawarciu pokoju, we wszystkich dotkniętych wojną krajach rozpoczęło się popieranie głównie przez wierzących dążenie do waloryzacji waluty. Był to objaw natury raczej psychologicznej, tłumaczący się ciąglem porównywaniem sytuacji powojennej z przedwojenną. Nie ulga zaś dziś już wątpliwości, iż on to przede wszystkim przyczynił się do depresji gospodarczej, której obecnie jesteśmy świadkami.

Jakże to jednak się stało? Otóż już czasu wojny światowej przemyśl przybrał wprost nieograniczone rozmiary, które po zawarciu pokoju nie tylko się nie zmniejszyły, lecz przeciwnie jeszcze wzrosły. Dopiero po upływie pierwszego dziesięciolecia powojennego spostrzeżono się iż ten wzrost absolutnie nie odpowiada zapotrzebowaniu. Największe jednak błędy popełniono kiedy liczne kraje, których waluta z powodu ciężkich stosunków uległa zachwianiu, poddano t.zw. sanacji. Nie brano bowiem pod uwagę utartych oddawna praw oraz organicznych związków między poszczególnymi gospodarstwami narodowymi a gospodarstwem światowym, lecz z waloryzowano poprostu mierzniaki, które już silnie zakorzeniły się w gospodarstwie narodowym, nie mając wcale realnych do tego podstaw. Wystarczy przypomnieć dokonaną z pomocą LIGI NARODÓW

s a n a o j ę A U S T R J I , W E G I E R i P O L S K I oraz na waloryzację walut w A N G L J I i w e W Ł O S Z E C H .

Jeśli zaś dziś podnosi się z dumą, iż z wyjątkiem POLSKI wszędzie prawie rezultaty tych waloryzacji zdołały się już utrzymać, to w tej samochwale tkwi także samooskarżenie. Wszędzie bowiem gdzie dokonano waloryzacji, okazało się, iż cała podstawa wartości towarowej zachwiała się. Przy niezmiennych lub też podwyższonych płacach mianowicie oraz przy wzmagających się wymaganiach związanego już z temi waloryzacjami fiskusa musiał wykrystalizować się krach towarowy, który ręką w rękę z wzmagającym się zubożeniem szerokich warstw wywołał nieznaną nigdy w takich rozmiarach depresję gospodarczą.

Następstwa zaś tej depresji nie dotknęły bynajmniej tylko krajów, które dokonały waloryzacji swej waluty. Przeciwnie w CAŁEJ EUROPIE podstawa monetarna przesunęła się silnie w stosunku do wszystkich objawów życia gospodarczego. Tem też tłumaczy się przedewszystkiem, że RYNKI PIENIĘŻNY i KAPITAŁOWY z wielkim trudem tylko mogą się ze sobą zetknąć i że całe GOSPODARSTWO EUROPEJSKIE żyje dziś już wyłącznie z rezerw kapitałowych, które z czasem muszą się wyczerpać. Przesunięcie zaś podstaw monetarnych próbuje się obecnie paraliżować dumpingiem i graniczącymi już o patologję cłami.

Tymczasem stworzono BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH, którego naczelnem zadaniem jest czuwanie nad spłatami reparyacyjnymi. Nikomu zaś nie przychodzi na myśl, że ta instytucja przedewszystkiem byłaby powołana do ratowania naszego kontynentu przed chaosem gospodarczym, który coraz bardziej się wzmacnia. Dysponując bowiem wprost gigantycznymi kapitałami, BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH miałby obowiązek dopomóc w pierwszej linii tym "sanowanym krajom" których "ustabilizowana waluta" w rzeczywistości mocno szwankuje, wybawiając je z bezplanowego zaciągania długów i z celno-politycznych mędrkowań, które prędzej czy później muszą EUROPE stracić w przepaść.

 NOWE BILETY BANKU RZESZY.

"BERLINER TAGEBLATT" z 6 b.m. podaje, iż BANK RZESZY z początkiem 1932 r. puści w obieg nowe bilety 10-cio i 20-to MARKOWE. Pierwsze będą miały postać symbolizującą rolnictwo, drugie postać symbolizującą przemysł. BANK RZESZY do tej nowej emisji zdecydował się z powodów natury technicznych. Kiedy bowiem po inflacji chodziło o szybkie pokrycie zapotrzebowania pieniężnego wytłoczono nowe banknoty systemem druku ksiązkowego. System ten okazał się jednak dla biletów bankowych nie dość bezpieczny. Dlatego też obecnie bilety 10-cio i 20-to markowe mają być sporządzone systemem sztychu stalowego. Celem utrudnienia zaś falsyfikatów, nowe bilety będą zaopatrzone w znak wodny.

 NOWY BANK PAŃSTWOWY W BUŁGARJI.

"FRANKFURTERZEITUNG" z 5 b.m. donosi z SOFJI, że obok istniejących już trzech państwowych instytucji finansowych, mianowicie NARODNA BANKA, BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO i BANK KOOPERACYJNY, ma powstać czwarta instytucja. Szczegóły jednak, dotyczące organizacji tego nowego banku, narazie nie są jeszcze dokładnie znane. Według oświadczenia gubernatora NARODNA BANKA chodzi tu o przeistoczenie BANKU MIĘDZYNARODOWEGO na nową instytucję państwową.

BANK MIĘDZYNARODOWY został powołany do życia w 1922 r. przez KONSORCJUM MIĘDZYNARODOWE w którego skład weszły GRUPY FINANSOWE francuska, austriacka i niemiecka oraz ze strony BUŁGARJI: NARODNA BANKA i BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO. Kapitał tej instytucji wynosi 75 milionów lw. Po zreformowaniu jednak NARODNA BANKA w 1927 r. jej pakiet akcji BANKU MIĘDZYNARODOWEGO musiał przejąć BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO. Z powodu udziału zaś w BANKU MIĘDZYNARODOWYM bułgarskich instytucyj znajdował się ten bank pod wysokim wpływem rządu. Dlatego też nadaje się on najlepiej do przeistoczenia na BANK PAŃSTWOWY.

Według informacji ze źródła, zbliżonego do NARODNA BANKA, nowa instytucja ma się głównie zająć organizacją kredytu towarowego. W tym celu BANK MIĘDZYNARODOWY ma wybudować

specjalne składy, które odda do dyspozycji producentom i kupcom. Na wydane zaś warrants każdy bank prywatny będzie udzielał kredytu. Do pomienionych składów będą jednak przyjmowane tylko towary nieulegające zepsuciu i zbyt wielkim wahaniom cen. Prywatne banki bułgarskie zapatrują się jednak bardziej niż sceptycznie na to forsowanie lombardowego interesu towarowego przez rząd. Zapytują one przede wszystkim jakie to właściwie produkty rolne mogą tu wchodzić w grę, skoro zboże tytoń i wełna ulegają znacznym wahaniom cen. Koła przemysłowe zaś znowu nie są zbyt zachwycone temi planami rządu, które przyniosłyby korzyść jedynie handlowi.
